

3. Lihvodydaktychni zasady navchannya inozemnoyi movy uchniv starshykh klasiv zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv [Lingvodidactical principles of foreign language teaching for upper secondary school pupils: a teaching manual]: navchal'no-metodychnyy posibnyk / Red'ko V. H., Polons'ka T. K., Basay N. P. [ta in.] ; za nauk. red. Red'ka V. H. K. : Pedahohichna dumka, 2013. 360.

4. Yakovlyeva T. V. Vykorystannya innovatsiynykh tekhnolohiy pry vyvchanni anhliys'koyi movy [Use of innovative technologies in the study of English language] – Retired from: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/21519/

5. Yakymenko S. S. (2015) Innovatsiyni osviti tekhnolohiyi u vyvchenni anhliys'koyi movy [Innovative Educational Technologies in the Study of English Language]. *Zhurnal «Anhliys'ka mova ta literatura»*. № 25 (467) – Retired from: <http://journal.osnova.com.ua/article/52127>

6. Suchasni pidkhody do navchannya inozemnoyi movy, shlyakhy inte hratsiyi shkoly ta VNZ [Modern approaches to learning a foreign language, ways of integrating schools and universities]. Materialy II mizhnarodnoyi konferentsiyi. Kharkiv, 2011. – Retired from: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1208>

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ГИМНАЗИИ

Эрдман Л.Н., Кучай Т.П., Кучай А. В.

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические основы обучения иностранному языку в гимназии. Изучение иностранного языка предполагает развитие и совершенствование различных психических процессов и способностей учащихся. Изучение иностранного языка воспитывает личность, способную мыслить и действовать в глобальных условиях, обеспечивая тем самым вхождение Украины в мировое экономическое пространство. Основной целью изучения иностранного языка является формирование и развитие коммуникативной культуры школьников, обучение практическому овладению иностранного языка.

Ключевые слова: иностранный язык, гимназия, образование, ученик, учитель.

THEORETICAL BASES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE IN GYMNASIUM

Erdman L.M., Kuchai T.P., Kuchai O. V.

Abstract. The article deals with the theoretical basis of teaching a foreign language in a gymnasium. Learning a foreign language involves the development and improvement of various mental processes and abilities of students. The study of a foreign language brings up a person capable of thinking and acting in global conditions, thus ensuring the entry of Ukraine into the world economic space. The main purpose of studying a foreign language is the formation and development of a communicative culture of pupils, training for the practical mastery of a foreign language. The effectiveness of innovative approaches to teaching foreign languages in the gymnasium will depend on the desire and ability of teachers to take advantage of the positive experience of domestic and foreign scientists and practitioners about the creative approach to learning, the understanding of the need to abandon authoritarian and scholastic methods. Innovative methods of teaching foreign languages, which are based on a creative approach, help to fully disclose the potential of students and promote the development and self-improvement of the educational and communicative process.

Key words: foreign language, gymnasium, education, student, teacher.

УДК 378.013.75:355.29

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ ДО ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Я.Б. ЗОРІЙ, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

E-mail: zoriy@ukr.net

Анотація: У статті розглянуто підходи до моделювання педагогічної системи формування у військових закладах вищої освіти (ВЗВО) та військових навчальних

підрозділах закладів вищої освіти (ВНП ЗВО) готовності майбутніх офіцерів запасу до військово-професійної діяльності. Розкрито зміст основних структурних елементів педагогічної системи та їх важливість для підвищення якості військової підготовки громадян, які навчаються на військових кафедрах ЗВО.

Ключові слова: військова підготовка, майбутні офіцери запасу, військово-професійна діяльність, педагогічна система, структурно-функціональна модель.

Актуальність (Introduction). Останнім часом в наукових працях з'являється багато досліджень, в яких пропонується моделювання понятійних, компонентних і концептуальних характеристик освітнього процесу ЗВО на загальноосвітньому й професійно орієнтованому рівнях. Актуальність моделювання в педагогіці пов'язана завперш з розвитком інформаційних технологій в соціумі та активному впровадженні їх результатів в навчально-виховне середовище ЗВО.

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). В. Михеєв постулює, що «широке розповсюдження моделювання в педагогічних дослідженнях пояснюється різноманітністю його гносеологічних функцій, що зумовлює вивчення педагогічних явищ і процесів на спеціальному об'єкті – моделі, яка є проміжною ланкою між суб'єктом – педагогом, дослідником і предметом дослідження, тобто певними властивостями і відношеннями між елементами навчально-виховного процесу» [1, с. 5]. Разом з тим, підкреслює Є. Лодатко, моделювання у педагогіці, – порівняно з багатьма іншими галузями людського знання, – має особливості, природа яких ґрунтується на нечіткості, розпливчастості педагогічних понять, практичній відсутності прийнятних механізмів виміру розвитку особистості у процесі навчання, навчальних здобутків учнів, досягнення певною категорією учнівської молоді соціально визначених освітніх орієнтирів тощо.

На думку науковця, фактично жодне педагогічне поняття не має такого визначення, у якому б відбивалися усі притаманні означуваному об'єкту чи процесу риси. Причина цього криється у складності, постійній видозміні й топичності педагогічних явищ, об'єктів і процесів. Говорячи про них ми навряд чи маємо можливість до їх вичерпної характеристики: за будь-яких умов окремі «понятійні характеристики» («якості», «риси» тощо) залишаться без уваги як несуттєві або невідомі у даний час [2].

Основна вимога до моделі – це її «адекватність, тобто відповідність реальній дійсності, суттєвим властивостям об'єкта» [3, с. 516].

Загалом моделювання – це «науковий метод пізнання явищ та процесів за допомогою відтворення їх характеристик на інших об'єктах – спеціально створених з цією метою моделях» [4, с. 337]. Успішність моделювання значною мірою залежить від наявності «теорії, що списує явище, яке підлягає моделюванню, а також від міри формалізації положень цієї теорії» [4, с. 338].

Моделювання як «універсальна форма пізнання застосовується в дослідженні і перетворенні явищ у будь-якій сфері діяльності» [5, с. 434]. Метою моделювання є створення моделі реального об'єкта, а об'єктом моделювання є частина дійсності, розроблення моделі якої є метою моделювання.

Мета (Purpose). Метою статті є виокремити підходи до моделювання педагогічної системи формування у ВЗВО (ВНП ЗВО) готовності майбутніх офіцерів запасу до військово-професійної діяльності та обґрунтувати важливість основних структурних елементів педагогічної системи для підвищення якості військової підготовки громадян, які навчаються за цією програмою.

Методи (Methods). Теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, літератури), педагогічного моделювання.

Результати (Results). Основним завданням моделювання підготовки громадян за програмою офіцерів запасу є можливість одержання з результатів експериментального дослідження кількісно-якісних залежностей комплексного впливу всього різноманіття ергономічних факторів на показник готовності до діяльності та якості виконання посадових функцій фахівців. Оцінка якості підготовленості фахівців може виводитися за допомогою показників рівня й міцності знань громадян після закінчення навчання. Оцінювання рівня й

міцності знань тих, хто навчається, ефективність навчального процесу на кафедрі військової підготовки здійснюється в інтересах пошуку оптимальних організаційних форм, змісту й методичних прийомів підготовки висококваліфікованих, професійно навчених військових фахівців у межах відведеного часу на його підготовку, з максимальним використанням можливостей науково-педагогічних працівників і навчально-матеріальної бази, і мінімальними витратами матеріальних засобів [6; 7].

Таким чином, системно-оптимізаційний підхід до формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу до ефективної службової діяльності в цілому в практичній діяльності дозволяє змодельовати:

- розвивальну систему суб'єкт-суб'єктної взаємодії: педагог, студент (курсант, слухач), предметне середовище;

- педагогічний процес, як оптимізаційну систему, що включає модель останнього у взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних чинників його розвитку, модель рівневого розвитку діяльності з її духовним наповненням – творчістю майбутнього офіцера, його діяльністю, необхідністю реалізації своїх сутнісних сил;

- результат, як систему взаємодії, що включає двоєдину мету: становлення і розвиток майбутнього військового фахівця та передбачає безперервне підвищення майстерності викладача кафедри і всього педагогічного колективу.

Запропонована структурно-функціональна модель (рис. 1) педагогічної системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу до успішної професійної діяльності відображає комплексну реалізацію визначених у дослідженні передумов, організаційно-педагогічних умов і компонентів системи у цивільних ЗВО. Відтак актуалізується розгляд практичних шляхів реалізації розробленої системи, одним із яких є забезпечення передумов формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу до успішної професійної діяльності.

У структуру авторської структурно-функціональної моделі педагогічної системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу були введені методологічно-цільовий, організаційно-змістовий, процесуально-діяльнісний і рефлексивно-результативний блоки.

Методологічно-цільовий блок репрезентує стратегію військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів запасу до службової діяльності, вихідні методологічні і теоретичні положення освітнього процесу. Стратегія професійної освіти майбутніх офіцерів запасу полягає у визначенні її провідних цілей: обґрунтування системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу. Теоретичними положеннями, які зумовлюють дієвість структурно-функціональної моделі педагогічної системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу, є принципи наступності і перспективності, проблемності, безперервності, доступності, привабливості.

Організаційно-змістовий блок педагогічної системи відображає сучасні методи управління якістю військово-професійної освіти (ВПО); шляхи підвищення її якості (інноваційний характер; зростаючий рівень військово-професійної підготовки військовослужбовців; удосконалення підготовки та перепідготовки державних цивільних службовців); етапи навчання. *Процесуально-діяльнісний блок* містить комплексні тактико-спеціальні навчальні завдання, форми і методи навчання (аналіз практичних ситуацій, групові дискусії, розв'язання конструктивних завдань, розробка проектів, ділові ігри, мозковий штурм тощо), а також технології (інформаційні, комунікаційні, інтерактивні), за допомогою яких формується військово-професійна готовність майбутніх офіцерів запасу до службової діяльності. *Рефлексивно-результативний блок* визначає результат формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу, а також самооцінку їх професійних компетентностей.

Висвітлення й обґрунтування окремих структурних елементів педагогічної системи дозволили узагальнити отриманий результат, основою якого є військово-професійна готовність майбутніх офіцерів запасу до службової діяльності, які утворюються на базі засвоєних раніше психолого-педагогічних знань і сформованих фахових навичок і вмінь. Результатом реалізації структурно-функціональної педагогічної моделі системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу має бути висококваліфікований військовий фахівець, який

володіє ґрунтовними професійними компетентностями, який здатен до творчої, активної, а головне – ефективної професійної діяльності.

Вагомий вплив на якість військової підготовки громадян, які навчаються у ВЗВО (ВНП ЗВО) за програмою офіцерів запасу здійснюють розроблені організаційно-педагогічні умови забезпечення формування їхньої військово-професійної готовності до ефективної службової діяльності і які найбільше впливають на її функціонування: створення і поетапна реалізація комплексної системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу до ефективної службової діяльності; формування пізнавальної активності та позитивної мотивації громадян, які навчаються на військових кафедрах до майбутньої військово-професійної діяльності; створення у військовому ЗВО (ВНП ЗВО) середовища, сприятливого для формування у майбутніх офіцерів запасу військово-професійної готовності до ефективної службової діяльності; використання сучасної діагностики сформованого рівня військово-професійної готовності громадян – майбутніх офіцерів запасу до ефективної службової діяльності.

Відмінності створеної структурно-функціональної моделі системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу у професійно спрямованій фаховій підготовці військовослужбовців від загальноосвітньої моделі педагогічної підготовки полягають у тому, що враховується специфіка фаху, яка якісно змінює зміст навчального матеріалу.

Запропонована структурно-функціональна модель була використана для корекції робочих програм професійно-орієнтованих дисциплін, різних форм навчальної діяльності з урахуванням їх професійної спрямованості. На основі моделі акцентуємо увагу на викладанні тих педагогічних понять і категорій, які несуть у собі найбільше фактичне фахове навантаження. Визначені, в межах дослідження, основні засоби вдосконалення військової підготовки студентів (курсантів, слухачів) з урахуванням особливостей навчання у ВЗВО (ВНП ЗВО) і форми підвищення кваліфікації викладачів кафедри військової підготовки у багатьох ЗВО не тільки ефективно використовуються, але й постійно ведеться пошук можливостей їхнього подальшого вдосконалення, підвищується відповідальність викладачів за якість навчально-методичної, виховної й наукової праці. Ефективність наукового дослідження може бути виміряна через ступінь його впливу на практику, за тими зрушеннями в освітньому процесі ВЗВО (ВНП ЗВО), які забезпечують впровадження цього дослідження, за тим ефектом, що дає використання матеріалів роботи викладачам-практикам. З огляду на викладене вище, необхідно констатувати, що вдосконалення військової підготовки студентів (курсантів, слухачів) у цивільному ЗВО є неможливим без урахування педагогічних засад підвищення якості освітнього процесу, без урахування конкретних організаційно-педагогічних умов, змісту і технології підготовки майбутніх офіцерів запасу.

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, реалізація моделі системи формування військово-професійної готовності дозволить включити студентів цивільного ЗВО до активної пізнавальної діяльності, спільного творчого пошуку з метою наступного осмислення й реалізації завдань навчання на кафедрі військової підготовки, а індивідуально-диференційований підхід сприятиме гнучкому акумулюванню, відновленню й удосконаленню знань, навичок й умінь, а також розширенню сфери потреб студентів.

Результатом реалізації структурно-функціональної педагогічної моделі системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу має бути висококваліфікований військовий фахівець, який володіє ґрунтовними професійними компетентностями, який здатен до творчої, активної, а головне – ефективної професійної діяльності.

Рис. 1. Модель педагогічної системи формування військово-професійної готовності майбутніх офіцерів запасу

Список використаних джерел:

1. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [текст]: 3-е изд., стереотип. М.: КомКнига, 2006. 200 с.
2. Є. О. Лодатко. Моделювання в педагогіці: точки відліку [е-журнал «Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку»](#) / [Поточні номери журналу та їх автори](#) / Випуск №1 [2010]
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Соціологія : короткий енциклопедичний словник / уклад. : В.І. Волович, В.І. Тарасенко, М.В. Захарченко та ін. ; під заг. ред. В.І. Воловича. – К. : Укр. центр духовної культури, 1998. – 736 с.
5. Современный словарь по педагогике / сост. Е. С. Рапацевич. – Минск : Современное слово, 2001. – 928 с.
6. Хорєв І. О. Педагогічні основи підвищення ефективності військової підготовки студентів у вищих закладах освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 20.02.02 / Київський військовий гуманітарний ін-т. Київ, 1998. 19 с.
7. Чабаненко В. П Комплексний підхід до навчання при модульній організації вивчення спеціальних дисциплін на кафедрах військової підготовки// Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 89. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2000. С. 118-123.

References

1. Miheev V. I. Modelirovanie i metody teorii izmerenij v pedagogike [tekst]: – 3-e izd., stereotip. / V. I. Miheev. – M.: KomKniga, 2006. – 200 s.
2. Ye. O. Lodatko. Modelyuvannya v pedagogici: tochky` vidliku e-zhurnal «Pedagogichna nauka: istoriya, teoriya, prakty`ka, tendenciya rozvy`tku» / Potochni nomery` zhurnalu ta yix avtory` / Vy`pusk #1 [2010]
3. Ency`klopediya osvity` / Akad. ped. nauk Ukrayiny` ; gol. red. V. G. Kremen`. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
4. Sociologiya : korotky`j ency`klopedy`chny`j slovny`k / uklad. : V.I. Volovy`ch, V.I. Tarasenko, M.V. Zaxarchenko ta in. ; pid zag. red. V.I. Volovy`cha. – K. : Ukr. centr duxovnoyi kul`tury`, 1998. – 736 s.
5. Sovremennyy slovar' po pedagogike / sost. E. S. Rapacevich. – Minsk : Sovremennoe slovo, 2001. – 928 s.
6. Xoryev I. O. Pedagogichni osnovy` pidvy`shhennya efekty`vnosti vijs`kovoyi pidgotovky` studentiv u vy`shhy`x zakladaх osvity`: avtoref. dy`s. ... kand. ped. nauk: 20.02.02 / Ky`yivs`ky`j vijs`kovy`j humanitarny`j in-t. Ky`yiv, 1998. 19 s.
7. Chabanenko V. P Kompleksny`j pidxid do navchannya pry` modul`nij organizaciyi vy`vchennya special`ny`x dy`scy`plin na kafedrax vijs`kovoyi pidgotovky`// Naukovy`j visny`k Chernivecz`kogo universy`tetu: Zbirny`k naukovy`x prac`. Vy`p. 89. Pedagogika ta psy`xologiya. Chernivci: Ruta, 2000. S. 118-123.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ СИСТЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ ЗАПАСА К ВОЕННО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Зорий Я.Б.

Аннотация: В статье рассмотрены подходы к моделированию педагогической системы формирования в высших военных учебных заведениях (ВВУЗ) и военных учебных подразделениях высших учебных заведений (ВУП ВУЗ) готовности будущих офицеров запаса к военно-профессиональной деятельности. Раскрыто содержание основных структурных элементов педагогической системы а также их важность для повышения качества военной подготовки граждан, которые обучаются на военных кафедрах ВУЗов

Ключевые слова: военная подготовка, будущие офицеры запаса, военно-профессиональная деятельность, педагогическая система, структурно-функциональная модель.

STRUCTURAL-FUNCTIONAL APPROACH TO FORMATION OF THE RESERVE OFFICERS' PREPAREDNESS FOR MILITARY-RELATED ACTIVITY

Zoriy Ya. B.

Abstract. Prior research has suggested that there are many ways to try and overcome the challenges that the reserve officers might face in different times; therefore they should receive the professional education needed and required. It is critical to ensure the reserve officers their receiving a well rounded personal development as well as their readiness for military-related activity. In the context of an increasingly complex and unpredictable security environment, the building block of modeling the reserve officers' training is the possibility of obtaining the results of experimental research of their quantitative-qualitative dependencies of the complex influence of ergonomic factors on the readiness indicators and the quality of performance. Notably, military readiness is the metric commonly used to discuss whether the military is prepared to confront a multitude of threats. Service members must have the ability to structure a career that meets both the needs of the military and the needs of their personal development. The assessment of the quality of reserve officers' qualifications can be deduced from developing their capability in critical and creative thinking as they learn to generate and evaluate knowledge and clarify concepts of military professionalism after their graduation from Department of Military Training (ROTC). Evaluating the level and strength of knowledge of those who are studying, the effectiveness of the educational process at the Department of Military Training is profited by finding the optimal organizational forms, content and methodology for training highly qualified, professionally trained military specialists within the timeframe for its preparation, with maximum use of opportunities of academia and educators, military training packages and the minimum material costs.

Consequently, the author's focus revolves around approaches of military higher education institutions (MHEI) and military training units of civilian higher education institutions (ROTC of HEI) to modeling pedagogical system of formation of future reserve officers' professional and psychosocial readiness for effective military service. The content of the core structural elements of the pedagogical system and their importance for improving the quality of military training of civilians/students studying at ROTC (the military departments of the Ministry of Defense) are under study.

Key words: military training, reserve officers, military-related activity, pedagogical system, structural-functional approach.

УДК 37.378

ЗМІСТ СИСТЕМИ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Т.С. ЗОРОЧКІНА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
E-mail: zvezdochcina@gmail.com

Анотація. У статті з'ясовано, що структура системи підготовки майбутніх учителів початкової школи у Великій Британії представлена педагогічними відділеннями університетів, педагогічними коледжами університетського рівня (державними та приватними). Курс університетського навчання продовжується 3 роки. Навчальний рік поділяється на 3 семестри. Система підготовки вчителя у Сполученому Королівстві триступенева. Обов'язковим для всіх учителів державних шкіл Великої Британії є статус кваліфікованого вчителя, завдяки чому система педагогічної освіти набуває цілісності і логічної довершеності. Наявність статусу кваліфікованого вчителя також дозволяє підвищити загальний рівень підготовки вчителів (грамотність, знання елементарних основ математики і інформативних технологій) незалежно від галузі основного предмета, який викладає вчитель.

Ключові слова: система освіти, майбутні учителі, початкова школа, статус кваліфікованого вчителя, Велика Британія

© Т.С. Зорочкіна, 2018